

УДК 94:329.73(477.8)(092)“194”]:930.2:343.12
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/73-2-4>

Руслана ПОПП,
orcid.org/0000-0002-5370-1770
кандидат історичних наук,
доцент кафедри історії України та правознавства
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(Дрогобич, Львівська область, Україна) ruslana_popp@ukr.net

КРИМІНАЛЬНА СПРАВА ІЛЛІ ВАСИЛЬОВИЧА ЛАСТОВЕЦЬКОГО ЯК ДЖЕРЕЛО ВИВЧЕННЯ ПОВСТАНСЬКОГО РУХУ В ЗАХІДНИХ ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ У 40-ВІ РР. ХХ СТ.

Метою статті є розкрити інформаційний потенціал кримінальної справи Іллі Васильовича Ластовецького як джерела до історії українського визвольного руху та бойового шляху окремих його учасників. Методологія дослідження спирається на принципи історизму, науковості, авторської об'єктивності, застосовується також метод внутрішньої джерел. На основі матеріалів кримінальної справи відтворено життєвий та бойовий шлях в УПА Іллі Васильовича Ластовецького. Значну цінність для висвітлення історії ОУН та УПА мають документи радянських карально-репресивних органів, зокрема, кримінальні справи на членів ОУН та УПА. В кожній з них постає конкретна людина зі своїм життєвим та повстанським досвідом, який став невід'ємною частиною боротьби за свободу і незалежність України. На основі кримінальної справи вдалося з'ясувати відомості про діяльність учасника УПА Іллі Васильовича Ластовецького. При аналізі змісту кримінальної справи необхідно враховувати суб'єктивність викладеної у ній інформації, оскільки її, як правило, отримували від повстанців через фізичні тортури, тому кожна людина намагалася замовчувати інформацію про себе, своїх рідних, друзів, знайомих, побратимів. І. Ластовецький був засуджений як Ілля Ігнатович Савуляк, тільки лише через багато років, коли розпочалися процеси реабілітації, це з'ясувалося. Для визначення достовірності інформації, що знаходиться в кримінальних справах, необхідно залучати та зіставляти різні типи джерел. Матеріали слідчих справ при відповідному критичному ставленні до них здатні суттєво доповнити відомості про історію українського визвольного руху, персоніфікувати її, спростувати усталені стереотипи та наративи щодо цілей та методів боротьби ОУН та УПА за українську державність, показати механізм дії тоталітарної системи.

Ключові слова: кримінальна справа, ОУН та УПА, повстанці, ВО 5 «Маківка», ТВ 24 «Маківка», рейд.

Ruslana POPP,
orcid.org/0000-0002-5370-1770
PhD (History),
Associate Professor at the Department of History of Ukraine and Law
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
(Drohobych, Lviv region, Ukraine) ruslana_popp@ukr.net

THE CRIMINAL CASE OF ILYA VASYLIOVYCH LASTOVETSKY AS A SOURCE OF STUDY OF THE INSURGENT MOVEMENT IN THE WESTERN REGIONS OF UKRAINE IN THE 40S OF THE XX CENTURY

The purpose of the article is to reveal the informational potential of the criminal case of Ilya Vasyliovych Lastovetsky as a source for the history of the Ukrainian liberation movement and the combat path of its individual participants. The research methodology is based on the principles of historicism, scientific research, authorial objectivity; the method of internal criticism of sources is also used. The article reproduces the life and fighting path of Ilya Vasyliovych Lastovetskyi in UPA on the basis of the materials of the criminal case. The documents of the Soviet repressive-punitive bodies, in particular, criminal cases against members of OUN and UPA, are of considerable value for highlighting the history of OUN and UPA. In each of them, a specific person appears with his life and insurgent experience, who became an integral part of the struggle for freedom and independence of Ukraine. On the basis of the criminal case, it was possible to find out information about the activities of UPA member Ilya Vasyliovych Lastovetskyi. When analyzing the content of the criminal case, it is necessary to take into account the subjectivity of the information presented in it, since it was usually obtained from the insurgents through physical torture. So each person tried to suppress information about himself, his relatives, friends, acquaintances. I. Lastovetskyi was convicted as Ilya Ignatovych Savulyak, only many years later, when the rehabilitation process began, this became clear. In order to determine the reliability of information contained in criminal cases, it is necessary to involve and compare different types of sources. The materials of investigative cases, with an appropriate critical attitude to them, can significantly supplement information about the history of the Ukrainian

liberation movement, personify it, refute the established stereotypes and narratives about the goals and methods of OUN and UPA struggle for Ukrainian statehood, and show the mechanism of action of the totalitarian system.

Key words: criminal case, OUN, UPA, VO 5 “Makivka”, TV 24 “Makivka”, raid.

Постановка проблеми. В умовах російсько-української війни великої ваги та актуальності набуває вивчення та врахування досвіду протистояння українських визвольних сил сталінському тоталітарному режиму у перші повоєнні роки. Стереотипи про «українських буржуазних націоналістів», насаджувалися не одному поколінню українців, сьогоднішні нарративи про «українських фашистів», «нацистів» слугують знову приводом для знищення громадян України вже путінським режимом.

Об’єктивному відтворенню тогочасних подій сприяють джерельні матеріали, які довгий час не були доступні для науковців. Документи радянських репресивно-каральних органів дають можливість не тільки уточнити, доповнити багато подій, а й здобути нові докази злочинної діяльності тоталітарного режиму, віддати шану кожному українському герою, який боровся за українську державність.

Аналіз останніх досліджень. Кримінальні справи, як окрему групу джерел щодо вивчення українського визвольного руху у Карпатському краї ОУН, аналізує у своїх працях Василь Ільницький (Ільницький, 2009а; Ільницький, 2011; Ільницький, 2012, Ільницький, 2016). Він звертає увагу на те, що «хоч за ступенем достовірності інформації протоколи допитів наближені до мемуарів, однак вони не втратили своєї цінності, оскільки інформація у них зафіксована по «свіжих слідах» (Ільницький, 2011: 91).

Важливість інформації з кримінальних справ для вивчення суспільно-політичних процесів в західних областях України у перші повоєнні роки, та дослідження історії українського визвольного руху, доводять у своїх публікаціях Микола Галів, Анна Огар (Галів, Огар, 2021), Андрій Нечепуренко (Нечепуренко, 2022). Ігор Соляр (Соляр, 2023), Олег Єгершій (Єгершій, 2023) показують фактологічну наповненість кримінальних справ щодо висвітлення повсякденних практик населення регіону. Із використанням даних такого виду історичних джерел готували біографічні дослідження: Василь Ільницький, Лілія Гриник, Юрій Стецик, Микола Посівнич, Антоніна Бойчук, Андрій Душний (Ільницький, 2019b; Ільницький, Гриник, 2021; Ільницький, Стецик, 2021; Ільницький, Посівнич, 2021; Ільницький, Бойчук, Душний, 2021).

Інформацію про функціонування ВО 4 «Говерля» доповнює стаття Василя Ільницького

«Функціонування військово-польової жандармерії у Воєнній окрузі 4 «Говерля» (1944–1945)» (Ільницький, 2016).

Мета статті. Розкрити інформаційний потенціал кримінальної справи Ластовецького Іллі Васильовича як джерела з історії українського визвольного руху та бойового шляху окремих його учасників.

Виклад основного матеріалу. Архівно-кримінальна справа, звинуваченим по якій проходив Ілля Ігнатович Савуляк, зберігається у Державному архіві Закарпатської області (ДАЗО, ф. 2558, оп. 1, спр. 426, 84 арк.). Її розпочато дев’ятого серпня 1945 р. Документи кримінальної справи інформують, що 2 серпня 1945 р. в горах біля села Ізки на Закарпатті він був зненацька оточений і захоплений працівниками Волівського окружного відділу НКДБ, при ньому була ручна граната «німецького зразка з запалом» (ДАЗО, ф. 2558, оп. 1, спр. 426, арк. 6, 42). Під час обшуку, крім неї, в затриманого більше нічого не було виявлено і вилучено (ДАЗО, ф. 2558, оп. 1, спр. 426, арк. 8). В анкеті заарештованого, з його слів, зазначається, що він народився в 1927 р. і мешкав в селі Довге Сколівського району Дрогобицької області. За національністю українець, освіта початкова, працював в сільському господарстві, походив із селян-бідняків, під слідством і засудженням не був, у «вітчизняній війні» участі не брав, два роки перебував на окупованій німецькими військами території (ДАЗО, ф. 2558, оп. 1, спр. 426, арк. 9).

В кримінальній справі, як зазвичай, не має фотографії заарештованого, але складений його словесний портрет: зріст середній (165–170 см), фігура середня, припущені плечі, коротка шия, чорне волосся, карі очі, кругле обличчя, високий лоб, брови широкі, дугоподібні, малий тонкий ніс, малий рот, підборіддя, що виступає, малі та круглі вуха, в яких «відтопирюється» нижня частина. Особливі прикмети, зокрема, фізичні вади, особливі звички, картавлення, заїкання, кривуляння, асиметрія лица, не вказані (ДАЗО, ф. 2558, оп. 1, спр. 426, арк. 10). В умовах, коли радянські спецслужби часто мали інформацію про учасників ОУН та УПА лише за псевдо, словесні портрети могли допомогти їх ідентифікації.

Про його родину в анкеті повідомляється, що батько і матір на той час вже померли, братів і сестер теж не було (ДАЗО, ф. 2558, оп. 1, спр. 426,

арк. 9). Заарештовані за участь українському визвольному русі, розуміючи наслідки своїх свідчень, намагалися у будь-який спосіб замовчувати інформацію про себе, своїх близьких, друзів, знайомих (Ільницький, 2011, с. 91). Щоб ввести в оману слідство та забезпечити своїх рідних та побратимів від репресій, І. Ластовецький теж приховав свої справжні дані. Свідків по його справі не було, інших інформаційних матеріалів теж, зважаючи, що затримання відбулося в зовсім іншому регіоні, ніж звідки він походив, тому на стадії слідства, засудження, відбування покарання це не було виявлено. Те, що він насправді – Ластовецький Ілля Васильович, який народився в 1923 р. в селі Сопот Сколівського району, стало відомо лише, коли в 1990-х рр. почалися процеси реабілітації. Справа була поновлена 29 липня 1990 р. згідно з статтею 399 КПК УРСР (ДАЗО, ф. 2558, оп. 1, спр. 426, арк. 27). У лютому 1991 р. його рідна сестра Емілія Василівна Шаламага (1920 р.н.) (інформації звідки про неї довідалися органи КДБ у матеріалах справи не має) засвідчила старшому уповноваженому Сколівського РВ УКДБ УРСР, що до заміжжя вона разом з батьками та братом Іллею (Ільком) Васильовичем Ластовецьким (1923 р.н.), проживала в селі Сопот Сколівського району. Після в 1941 р. вона разом з чоловіком переїхала до міста Борислав. Те, що брат пішов воювати в УПА, вона довідалася від батьків, коли приїжджала їх навідувати (ДАЗО, ф. 2558, оп. 1, спр. 426, арк. 51, 53–56). Згодом їй передали лист, адресований її батькові, від Іллі Гнатовича Савуляка. Через те, що на той час їхніх батьків у селі вже не було, вони були депортовані в Сибір, в сільській раді його відкрили і за змістом визначили, що він написаний її братом – Іллею Ластовецьким (ДАЗО, ф. 2558, оп. 1, спр. 426, арк. 50). Прочитавши його вона теж зрозуміла, що лист від брата. На її думку, він підписався чужим прізвиськом, щоб не заарештували батьків. У листі було написано, що він знаходиться у в'язниці у Львові. Вона наступного дня туди поїхала, але Ілька вже там не було, охоронець повідомив їй, що його «повезли десь далі». З цього часу жінка не мала ніяких відомостей про батьків та брата (ДАЗО, ф. 2558, оп. 1, спр. 426, арк. 50–51, 55).

З протоколу допиту ми довідуємося, що Ілля Васильович Ластовецький (у справі Ілля Ігнатович Савуляк) вступив в УПА у квітні 1945 р., був стрільцем і мав псевдо «Чорний» (ДАЗО, ф. 2558, оп. 1, спр. 426, арк. 14 зв). Через суб'єктивний характер свідчень, які під психологічним і фізичним тиском на багатогодинних допитах давали працівникам радянських спецслужб затримані,

вони потребують уточнення, зіставлення з іншими джерелами (Ільницький, 2011, с. 91). У довіднику-пошуковці, де вказані особи, пов'язані з визвольною боротьбою на Дрогобиччині, серед уродженців села Сопот є згадка про Гната Васильовича Ластовецького під псевдо «Чорненький», можемо припустити, що це одна і та ж людина (Горбаль, 2005, с. 628). За свідченнями І. Ластовецького, він був у сотні «Гарматія». «Гарматій» («Модест», «Зеніт») – це Ярослав Івасиків. Весною 1945 р. він дійсно керував сотнею у курені «Бойки» (Содоль, 1995, с. 130; Повстанський мартиролог, 1996, с. 188, 371, 374; Ільницький, 2009, с. 398; Щур, 2004, с. 24). Народився Ярослав Івасиків в 1923 році у селі Верхньому Синьовидному, що на Сколівщині. Закінчив Львівський політехнічний інститут, воював в дивізії «Галичина», був сотенним УПА, районним, пізніше надрайоновим референтом СБ ОУН, загинув 24 лютого 1949 р. біля с. Головецько Сколівського району Львівської області (Ільницький, 2009, с. 395; 2014, с. 308). За показами І. Ластовецького, його сотня вела боротьбу в районі села Верхнього Синьовидного Дрогобицької області. Це підтверджує у своїй книзі Р. Щур (Щур, 2004, с. 24). Відповідно до адміністративно-територіального та організаційного поділу територія Дрогобицької області входила до ВО 5 «Маківка». За підрахунками В. Ільницького, на теренах ВО 5 «Маківка» діяло 11 сотень (Ільницький, 2016, с. 277). Фактично навесні 1945 р. після реорганізації у структурі УПА-Захід, ВО 5 «Маківка» трансформувалася у ТВ 24 «Маківка» складі ВО 4 «Говерля». (Ільницький, 2016, с. 277–279).

У своїх свідченнях І. Ластовецький сміливо визначив мету боротьби УПА – «проти більшовиків, за створення Самостійної України» (ДАЗО, ф. 2558, оп. 1, спр. 426, арк. 14 зв. 12). Показав, що він вів розвідку, здобував інформацію про діяльність органів радянської влади, які відновлювалися на Сколівщині, займався продовольчим постачанням, що харчами їм допомагали місцеві жителі (ДАЗО, ф. 2558, оп. 1, спр. 426, арк. 14 зв. 14, 19). Незважаючи на те, що не було конкретних доказів, взаємовідносини УПА з місцевим населенням розцінювалися радянськими спецслужбами «як грабунок місцевих жителів» (ДАЗО, ф. 2558, оп. 1, спр. 426, арк. 18). Щоб дискредитувати українські визвольні сили, у матеріалах кримінальної справи вживається тільки одне означення загонів УПА та їх учасників, як «банди», «бандити».

Протоколи допитів, які є основною частиною кримінальних справ, як зазначає І. Соляр, «висту-

пають своєрідними спогадами учасників визвольних змагань, які іншим чином зберегти не вдалось» (Соляр, 2023, с. 19). За свідченнями І. Ластовецького, в липні 1945 р. його сотня вирушила на Закарпаття і перед кордоном біля села Рожанка Дрогобицької області до неї приєдналися ще дві сотні (вони діяли в окрузі сіл Рожанка, Тухолька на Стрийщині) і вже всі разом вони переправились через гори та рушили в район залізничної станції Воловець (ДАЗО, ф. 2558, оп. 1, спр. 426, арк. 14 зв.). В лісі, недалеко від станції, вони були обстріляні і за наказом командира мали відійти. Під час відступу він відстав і біля села Ізки (Міжгірський район, Закарпатська область) був затриманий. З матеріалів слідства довідуємося, що чисельність учасників рейду була приблизно 300 осіб, його командиром був «Гарматій», на озброєнні в них було до 20 кулеметів німецького зразка, гвинтівки різних систем, автомати і ручні гранати, крім цього, мали 15 коней (ДАЗО, ф. 2558, оп. 1, спр. 426, арк. 12 зв.). Через які населені пункти вони проходили, допитуваний не назвав, бо повстанці просувалися в темну пору (ДАЗО, ф. 2558, оп. 1, спр. 426, арк. 15). Про мету рейду зазначається, що із Закарпаття повстанці мали рухатися до Чехословаччини, а також мали боротися за «самостійну державу на Закарпатті» (ДАЗО, ф. 2558, оп. 1, спр. 426, арк. 16). Ці свідчення є дуже важливі, адже відомостей про цю акцію УПА є дуже мало. Р. Щур у своїй книзі тільки згадує, що у липні 1945 р. відбувся рейд куреня «Бойки» на Закарпаття (Щур, 2004, с. 70).

Іншим свідченням є покази на допитах О. Голяка¹, який говорив, що курінь «Бойків» на чолі із курінним Михайлом Бобаничем-«Трясилом» у липні 1945 р. командира ТВ 24 «Маківка» Д. Вітовського – «Зміюки» вирушити в рейд через Закарпаття у Чехословаччину. У село Верхня Рожанка Славського району, де дислокувалася сотня «Буй-Тура», прибув сам курінний Михайло Бобанич-«Трясило» із своїм штабом і військовим з'єднанням (Нечепуренко, 2022, с. 279). Повстанці вийшли із с. Сенечів і Нижньої Рожанки і дійшли до районного центру Поляна. Дорогою тривали жорстокі бої, у результаті яких із куреня у кількості 300 осіб, у строю залишилося 150 осіб, решту були вбиті (15 стрільців

УПА), поранені, заарештовані, розбіглися. Курінний Михайло Бобанич-«Трясило» видав наказ повертатися назад дрібними групами по 5–10 осіб у Галичину (Нечепуренко, 2022, с. 280). Тому можемо стверджувати, що саме за таких обставин і був заарештований І. Ластовецький.

Цей рейд мав велике пропагандистське значення, повстанці доносили до населення Закарпаття ідеї українського визвольного руху, мету його боротьби, це дало значний його поштовх в краї. Є поодинокі згадки, що у селі Кобилянська Поляна (Рахівський район) після палких виступів повстанських промовців місцеві жителі понищили портрети Йосифа Сталіна і комуністичні гасла, що висіли в клубі (Закарпаття 1919–2009 років: історія, політика, культура, с. 264).

В кримінальній справі є відомості і про інших учасників повстанського руху. Але при повторному її перегляді, людей, прізвища яких фігурують у справі, не змогли ідентифікувати (ДАЗО, ф. 2558, оп. 1, спр. 426, арк. 66). І. Ластовецький не виказав своїх побратимів. Він назвав ще декілька псевдо: «Буй-Тур», «Шугай», «Чорнота», «Летун», «Сосна». Їхні словесні описи та факти про них теж не точні.

4 жовтня 1945 р. Спеціальним судом Закарпатської України на основі декрету Народної Ради Закарпатської України (від 26 листопада до створення 22 січня 1946 р. Закарпатської області УРСР, існувало перехідне державне утворення Закарпатська Україна) від 18.12.1944 р. № 22 параграф 6 (в, е, з) за участь в «бандерівській УПА», «грабунків місцевого населення», «перехід на територію Закарпатської України» І. Ластовецький як Ілля Ігнатович Савуляк був засуджений на 20 років позбавлення волі, та 5 років позбавлення виборчих прав з конфіскацією майна (ДАЗО, ф. 2558, оп. 1, спр. 426, арк. 62).

Умови життя і праці в сталінських таборах були надзвичайно важкими, нелюдськими, тому ув'язнені часто хворіли. 10 листопада 1950 р. (ДАЗО, ф. 2558, оп. 1, спр. 426, арк. 34).

Постановою президії Закарпатського обласного суду від 6 лютого 1992 р. вирок спеціального суду Закарпатської України стосовно Іллі Васильовича Ластовецького було відмінено, справа завершена за відсутністю в його діях складу злочину і він реабілітований (ДАЗО, ф. 2558, оп. 1, спр. 426, арк. 84). Про це є дані і у виданні «Реабілітовані історією. Закарпатська область», але вони потребують уточнення. І. Ластовецький у справі фігурує не як Ілля Ігнатович Савуляк (так вказано у довідці про реабілітованого), а Ілля Васильович Савуляк (Реабілітовані історією. Закарпат-

¹ О. Голяк («Ігор», «Кривоніс») – член ОУН (1934), учасник Дрогобицької міської боївки (1934–1936), референт пропаганди Турківського повітового проводу ОУН (02.1942–10.1943), працівник референтури пропаганди Львівського окружного проводу ОУН (10.1943–05.1944), політвиховник сотні «Буй-Тура» (03–08.1945), заступник командира 473 відділу «Кривоноса» ТВ-24 «Маківка» ВО-4 (10–11.1945). (Нечепуренко, 2022, с. 267–268).

ська область, 2023, с. 439–440). Хоча це вже був період незалежності України, основним аргументом щодо його реабілітації було те, що додатковою перевіркою не було встановлено членство І. Ластовецького в «ОУН» (ДАЗО, ф. 2558, оп. 1, спр. 426, арк. 82).

Висновки. Значну цінність для висвітлення історії ОУН та УПА мають документи радянських карально-репресивних органів, зокрема, кримінальні справи на членів ОУН та УПА. В кожній з них постає конкретна людина зі своїм життєвим та повстанським досвідом, який став невід’ємною частиною боротьби за свободу і незалежність України. На основі кримінальної справи вдалось з’ясувати відомості про діяльність учасника УПА Іллі Васильовича Ластовецького. При аналізі її змісту необхідно враховувати суб’єктивність викладеної у ній

інформації, оскільки її, як правило, отримували від повстанців через фізичні тортури. Кожна людина намагалася замовчувати інформацію про себе, своїх рідних, друзів, знайомих, побратимів. І. Ластовецький був засуджений як Ілля Ігнатович Савуляк, тільки лише через багато років, коли розпочалися процеси реабілітації, це з’ясувалося. Для визначення достовірності інформації, що знаходиться в кримінальних справах, необхідно залучати та зіставляти різні типи джерел. Матеріали слідчих справ при відповідному критичному ставленні до них здатні суттєво доповнити відомості про історію українського визвольного руху, персоніфікувати її, спростувати усталені стереотипи та наративи щодо цілей та методів боротьби ОУН та УПА за українську державність, показати механізм дії тоталітарної системи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Галів М., Огар А. Радянські репресії проти духовенства греко-католицької церкви у 1944–1947 рр. (на прикладі біографії о. Івана Котіва). *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць ДДПУ імені Івана Франка. Сер. Історія*. 2021. Вип. 6/48. С. 319–341.
2. Горбаль М. Довідник-пошуковець реєстр осіб, пов’язаних визвольною боротьбою на теренах Дрогобищини 1939–1950 (за архівними документами). Літопис УПА. Бібліотека Том 6. Торонто – Львів: Видавництво «Літопис УПА», 2005. 1300 с.
3. Державний архів Закарпатської області. Ф. 2558. Оп. 1. Спр. 426. 84 арк.
4. Єгресій О. Священник підпільної Греко-католицької Церкви Ярослав Сояк: спроба відтворення повсякдення шляхом кримінальної справи. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія*. 2023. Вип. 12/54. С. 556–578.
5. Закарпаття 1919–2009 років: історія, політика, культура / україномовний варіант українсько-угорського видання / Під ред. М. Вегеша, Ч. Фединець. Ужгород: Видавництво «Ліра», 2010. 720 с.
6. Льницький В. Джерела до вивчення українського визвольного руху у Карпатському Краї ОУН (1945–1950-ті рр.). *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць ДДПУ імені Івана Франка. Серія Історія*. 2011. Вип. 2. С. 84–97.
7. Льницький В. Закономірності функціонування Воєнної Округи 5 «Маківка». *Збірник наукових праць / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Серія «Історія та географія»*. 2015. Вип. 52. С. 47–52.
8. Льницький В. Карпатський край ОУН в українському визвольному русі (1945 – 1954). Дрогобич: Посвіт, 2016. 696 с.
9. Льницький В. Обставини загибелі провідника окружного проводу ОУН Закарпаття Дмитра Бандусяка. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність* / гол. ред. Ігор Соляр; НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип’якевича. Львів. 2019б. Вип. 32. С. 125–138.
10. Льницький В. Провід ОУН Карпатського краю. Літопис Української Повстанської Армії. Серія «Події і люди». Книга 21. Торонто-Львів: Видавництво «Літопис УПА», 2012. 130с.
11. Льницький В. Функціонування військово-польової жандармерії у Воєнній окрузі 4 «Говерля» (1944–1945). *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: «Історія»*. Вінниця: ФОП Корзун Д. Ю. 2016. Вип. 24. С. 95–100.
12. Льницький В. Функціонування Служби безпеки в Карпатському краї ОУН (1945–1954). *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність*. 2014. Вип. 24. С. 293–315.
13. Льницький В. Характеристика кадрового складу підпілля У Дрогобицькій Окрузі ОУН (перша половина 1945 р. – початок 1952 р.). *Україна – історія. Збірник наукових праць НДПУ*. 2009. Том XXV. С. 386–399.
14. Льницький В., Бойчук А., Душний А. Володимир Листопад: життя і творчість в умовах радянської дійсності (1912–1985). *Електронне наукове фахове видання Історія науки і біографістика*. 2021. № 2. URL: <http://inb.dnsgb.com.ua/2021-2/03.pdf>
15. Льницький В., Гриник Л. Репресований отець Зиновій Бандрович (1916 – 1986): реконструкція біографії за матеріалами архівно-кримінальної справи. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика». 2021. Вип. 45. Том 1. С. 10–17.
16. Льницький В., Посівнич М., Василь Регей (1915–1996): життя та діяльність в умовах тоталітарних режимів. Галичина. Науковий і культурно-просвітній красназничий часопис. 2021. Ч. 34. С. 138–152.

17. Ільницький В., Стецик Ю. Видавнича праця та трагічна доля отця Модеста (Михайла) Пелеха (чин святого Василя Великого) (1883–1955 роки). *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика»*. 2021. Вип. 45. Том 1. С. 43–48.
18. Ільницький В. Дрогобицька округа ОУН: структура і керівний склад (1945–1952 рр.). Дрогобич: Вимір, 2009. 368 с.
19. Нечепуренко А. Олександр Голяк (1915–1946): життєвий та бойовий шлях (за матеріалами архівно-кримінальної справи). *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія*. 2022. Вип. 11/53. С. 267–291.
20. Повстанський мартиролог Сколівщини, Сколівщина / Зібр. та впоряд. Г. Дем'ян. Львів: Інститут народознавства НАН України, 1996. С. 301–725.
21. Реабілітовані історією. Закарпатська область. У двох книгах. Книга перша. Ужгород: ВАТ «Видавництво «Закарпаття»». 2003. 788 с.
22. Содоль П. Українська Повстанська Армія. 1943 – 1949. Довідник П. Нью-Йорк: Пролог, 1995. 295 с.
23. Соляр І. Архівно-кримінальна справа Михайла Хром'яка як джерело вивчення повсякденного життя. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 60. Том 4. С. 17–21.
24. Щур Р. Курінь УПА «Бойки» імені Богдана Хмельницького. Львів: Новий час, 2004. 150 с.

REFERENCES

1. Haliv M., Ohar A. (2021). Radianski represii proty dukhovenstva hreko-katolytskoi tserkvy u 1944–1947 rr. (na pryklady biohrafii o. Ivana Kotiva). [Soviet repressions against the clergy of the Greek Catholic Church in 1944–1947 (on the example of Fr. Ivan Kotiv's biography)]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats DDPU imeni Ivana Franka. Ser. Istoriiia, vyp. 6/48*, 319–341. [in Ukrainian].
2. Horbal M. (2005). Dovidnyk-poshukivets reiestr osob, poviazanykh vyzvolnoiu borotboiu na terenakh Drohobychchyny 1939–1950. (za arkhivnymy dokumentamy). [Search Guide. Register of persons connected to the liberation struggle in Drohobych Oblast 1939–1950 (Based on archival documents)]. Litopys UPA. Biblioteka. Tom 6. Toronto-Lviv: Vydavnytstvo “Litopys UPA”, 2005. [in Ukrainian].
3. Derzhavnyi arkhiv Zakarpatskoi oblasti. (DAZO). [State Archive of Transcarpathian Oblast]. F. 2558. Op. 1. Spr. 426. 84 ark. [in Ukrainian]
4. Yehreshii O. (2023). Sviashchennyk pidpilnoi Hreko-katolytskoi Tserkvy Yaroslav Siviak: sproba vidtvorennia povsiakdennia shliakhom kryminalnoi spravy. [Priest of the underground Greek-catholic Church Yaroslav Siviak: an attempt to recreate everyday way through a criminal case]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobyt'skoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriiia Istoriiia, 12/54*, 556–578. [in Ukrainian].
5. Zakarpattia 1919–2009 rokiv: istoriia, polityka, kultura / ukrainomovnyi variant ukrainsko-uhorskoho vydannia (2010). [Transcarpathia 1919–2009: history, politics, culture]. Uzhhorod: Vydavnytstvo “Lira”. [in Ukrainian].
6. Ilnytskyi V. (2011). Dzherela do vyvchennia ukrainskoho vyzvolnoho rukhu u Karpatskomu Krai OUN (1945–1950-ti rr.). [Sources for the study of the Ukrainian liberation movement in the Carpathian region of the Organization of Ukrainian nationalists (OUN) (1945–1950's)]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats DDPU imeni Ivana Franka. Seriiia Istoriiia, 28*, 84–97. [in Ukrainian].
7. Ilnytskyi V. (2015). Zakonomirnosti funktsionuvannia Voiennoi Okruhy 5 “Makivka”. [Regularities of the functioning of Military District 5 “Makivka”]. *Zbirnyk naukovykh prats / Khark. nats. ped. un-t imeni H. S. Skovorody. Seriiia “Istoriiia ta heohrafiia”, vyp. 52*, 47–52. [in Ukrainian].
8. Ilnytskyi V. (2016). Karpatskyi krai OUN v ukrainskomu vyzvolnomu rusi (1945 – 1954). [The Carpathian region of the OUN in Ukrainian liberation movement (1945 – 1954)]. Drohobych: Posvit. [in Ukrainian].
9. Ilnytskyi V. (2019). Obstavyny zahybeli providnyka okruzhnogo provodu OUN Zakarpattia Dmytra Bandusiaka. [The circumstances of the death of a leader of transcarpathian OUN county provid dmytro bandusiak]. *Ukraina: kulturna spadshchyna, natsionalna svidomist, derzhavnist*. Lviv: Instytut ukrainoznavstva im. I. Kryp'iakevycha, vyp. 32, 125–138. [in Ukrainian].
10. Ilnytskyi V. (2012). Provid OUN Karpatskoho kraiu. Litopys Ukrainkoi Povstanskoii Armii. Seriiia “Podii i liudy”. [Leadership of the OUN in Karpats'kyi Krai]. Knyha 21. Toronto-Lviv: Vydavnytstvo “Litopys UPA”. [in Ukrainian].
11. Ilnytskyi V. (2016). Funktsionuvannia viiskovo-polovoi zhandarmerii u Voiennii okruzi 4 “Hoverlia” (1944–1945). [Functioning of field gendarmerie in Military Department–4 “Hoverla” (1944–1945)]. *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Seriiia: “Istoriiia” Vinnytsia: FOP Korzun D. Yu., vyp. 24*, 95–100. [in Ukrainian].
12. Ilnytskyi V. (2014). Funktsionuvannia Sluzhby bezpeky v Karpatskomu krai OUN (1945–1954). [Functioning of Military field gendarmerie in Military District – 4 “Hoverlia”(1944– 1945)]. *Ukraina: kulturna spadshchyna, natsionalna svidomist, derzhavnist, vyp. 24*, 293–315. [in Ukrainian].
13. Ilnytskyi V. (2009). Kharakterystyka kadrovoho skladu pidpillia U Drohobyt'skii Okruzi OUN (persha polovyna 1945 r. – pochatok 1952 r.). [Characteristics of the personnel of the underground in the Drohobyt'sk District of the OUN (the first half of 1945 – the beginning of 1952)]. *Ukraina – istoriia. Zbirnyk naukovykh prats NDIU, tom. XXV*, 386–399.[in Ukrainian].
14. Ilnytskyi V., Boichuk A., Dushnyi A. (2021). Volodymyr Lystopad: zhyttia i tvorchist v umovakh radianskoi diisnosti (1912–1985). [Volodymyr lystopad: life and creative work in the conditions of soviet reality (1912–1985)]. *Elektronne*

naukove fakhove vydannia Istorii nauky i biohrafistyka, № 2 URL <http://inb.dnsgb.com.ua/2021-2/03.pdf>. [in Ukrainian].

15. Ilnytskyi V., Hrynyk L. (2021). Represovanyi otets Zynovii Bandrovych (1916 – 1986): rekonstruktsiia biohrafii za materialamy arkhivno-kryminalnoi spravy [Repressed father Zynoviy Bandrovych (1916 – 1986): reconstruction of the biography on the materials of the archival and criminal case]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka Drohobych: Vydavnychiy dim "Helvetyka"*, vyp. 45, tom 1, 10–17. [in Ukrainian].

16. Ilnytskyi V., Posivnych M. (2021). Vasyl Rehei (1915–1996): zhyttia ta diialnist v umovakh totalitarnykh rezhymiv. [Vasyl Rehei (1915–1996): life and activity in the conditions of totalitarian regimes]. *Halychyna. Naukovyi i kulturno-prosvitnii kraieznavchyi chasopys*, ch. 34, 138–152. [in Ukrainian].

17. Ilnytskyi V., Stetsyk Yu. (2021). Vydavnycha pratsia ta trahichna dolia ottsia Modesta (Mykhaila) Pelekha (chyn sviatoho Vasylia Velykoho) (1883–1955 roky). [Publishing work and tragic fate father's Modest (michael) Pelekh (osbg) (1883–1955)] *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka Drohobych: Vydavnychiy dim "Helvetyka"*, vyp. 45, tom. 1, 43–48. [in Ukrainian].

18. Lnytskyi V. (2009b). Drohobytska okruha OUN: struktura i kerivnyi sklad (1945–1952 rr.). [Drohobytsk OUN: structure and leadership (1945–1952)]. Drohobych: Vymir. [in Ukrainian].

19. Nechepurenko A. (2022). Oleksandr Holiak (1915–1946): zhyttievyy ta boiovyi shliakh (za materialamy arkhivno-kryminalnoi spravy). [Oleksandr Holiak (1915–1946): life and combat path (based on archive criminal case materials)]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Serii Istorii*, 11/53, 267–291. [in Ukrainian].

20. Povstanskyi martyroloh Skolivshchyny, Skolivshchyna (1996) / Red. H. Demian. [Rebel martyrologist of Skolivshchyna, Skolivshchyna]. Lviv: Instytut narodoznavstva NAN Ukrainy. [in Ukrainian].

21. Reabilitovani istoriiei. Zakarpatska oblast. (2003). [Rehabilitated by history. Transcarpathian region]. U dvokh knykh. Knyha persha. Uzhhorod: VAT "Vydavnytstvo "Zakarpattia". [in Ukrainian].

22. Sodol P. (1995) *Ukrainska Povstanska Armiia. 1943 – 1949.* []. Dovidnyk II. Niu-York: Proloh. [in Ukrainian].

23. Soliar I. (2023). Arkhivno-kryminalna sprava Mykhaila Khromiaka yak dzherelo vyvchennia povsiakdennoho zhyttia. [The archive criminal case of Mykhail Khromyak as a source of studying the daily life of OUN members and UPA participants]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk. Vyp. 60, tom 4*, 17–21. [in Ukrainian].

24. Shchur R. (2004). Kurin UPA "Boiky" imeni Bohdana Khmelnytskoho. [Kurin UPA "Boyka" named after Bohdan Khmelnytskyi]. Lviv: Novyi chas. [in Ukrainian].